

Homicidis a València durant l'any 88

Passió i violència

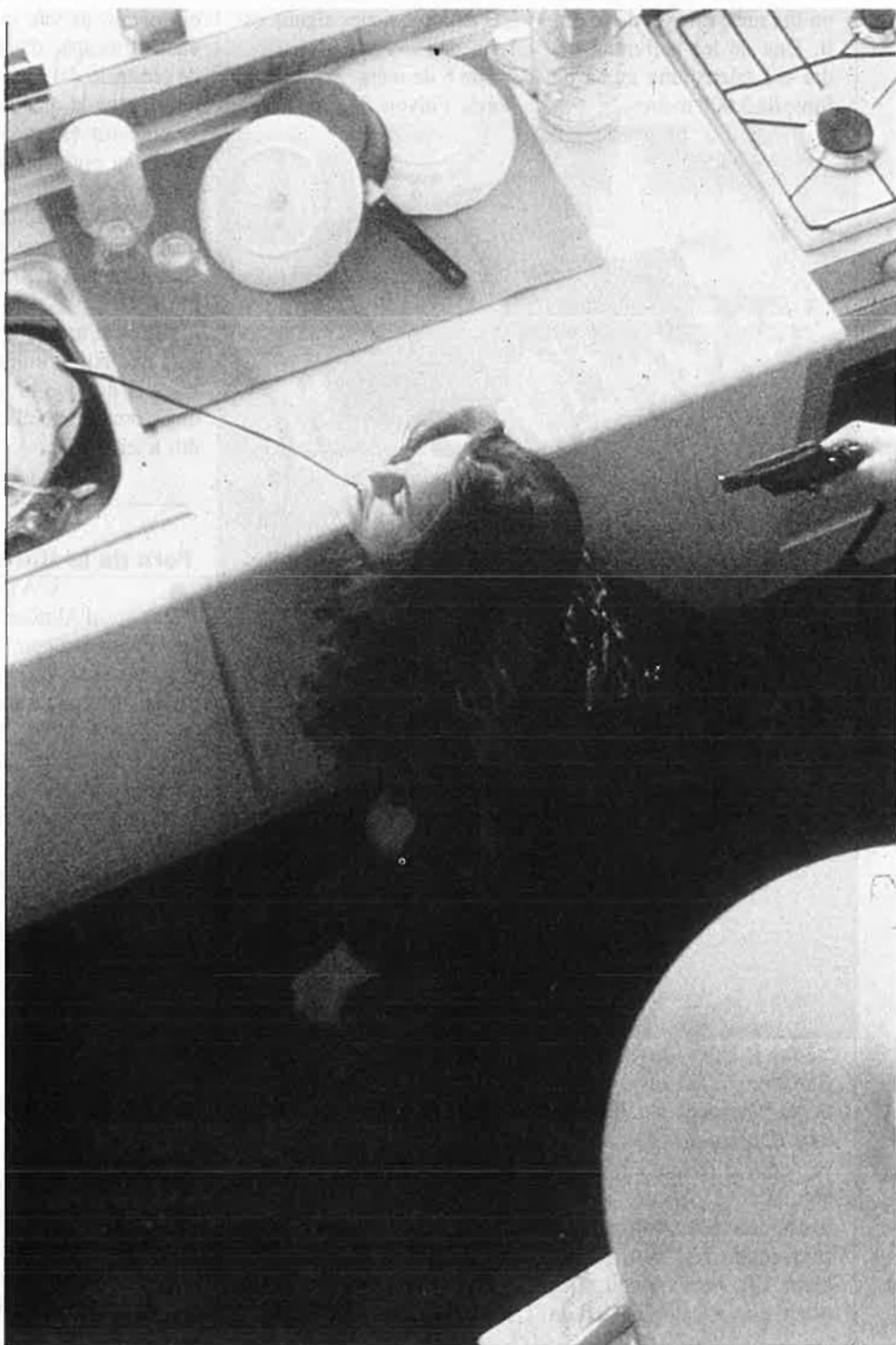
La novel·la negra i el cine han popularitzat l'ofici d'investigador i han convertit detectius i policies en els herois contemporanis. Però la realitat quotidiana dels homes de l'ofici és molt més prosaica.

La sordidesa d'un món violent i marginal, sense convencions i sense lleis, ens atrau. Sobreviure en un ambient sempre hostil constitueix un gran repte i pot ser el somni romàntic dels nostres dies. Però, ¿hi ha encara un lloc per al romanticisme en aquest món? ¿Fins a quin punt és real l'aurèola heroica dels investigadors privats o dels policies? Un repàs als homicidis comesos a la ciutat de València al llarg de l'any 1988 ens pot ajudar a contestar amb una certa objectivitat aquestes preguntes.

L'inspector Luque, cap del departament d'homicidis de la policia de València, ens explica que, per a ell i per a les altres cinc persones que treballen en el departament, l'acció comença quan a la comissaria sona el 091, que és el telèfon per on els comuniquen qualsevol mort violenta. Si el jutge encarregat del cas considera que es tracta d'un suïcida, el departament d'homicidis no sol actuar. Si, per contrari, hi ha indicis que puguen fer sospitar que no es tracta d'un suïcida, la intervenció dels homes del departament és immediata.

Per a la policia un homicidi és la mort violenta d'una persona amb la intervenció d'una altra o d'unes altres, sense considerar la qualificació jurídica que posteriorment un magistrat pugua donar als fets. En contra de la creença majoritària, el nombre anual d'homicidis que es produeix en un determinat àmbit, ja siga una ciutat o un país, no ens pot ajudar a fer-nos una idea exacta del grau de violència que sofreix aquesta societat. Sovint, els intents d'homicidi són molt superiors als homicidis consumats. Mentre que a la província de Barcelona els homicidis consumats ascendeixen a 33, a l'illa de Mallorca són 3.

En aquest desequilibri intervenen diversos factors, però el fet principal –i certament sorprenent, sobretot per a cinèfils o lectors de novel·la negra– és que, almenys a la ciutat de València, la utilització d'armes de foc és encara rara. La major part dels homicidis, i dels intetns, es perpetren amb arma blanca i, per tant, l'eficàcia del

sistema és molt discutible. De cada cent intents d'homicidi amb arma blanca, només quaranta poden arribar a ser efectius, mentre que, en els llocs on sol utilitzar-se l'arma de foc —els Estats Units, especialment— l'eficàcia és del 95%. És a dir, que només cinc possibles víctimes, de cada cent intents, poden salvar-se.

Potser convindria constatar, ni que siga des d'un punt de vista estrictament curiós, que els suïcidis amb arma de foc, com també els intents d'homicidi, han augmentat lleugerament des que existeixen les companyies: és més fàcil aconseguir una

arma moderna —l'alternativa és l'escopeta retallada— i els delinqüents saben que estan, justament, en els seus llocs habituals de treball.

Un altre factor important és la possibilitat d'una intervenció mèdica ràpida. Amb arma de foc, la facilitat per a repetir l'agressió, i l'eficàcia de la bala, dificulten enormement la recuperació de la víctima. Amb una arma blanca, les ferides solen ser més perifèriques, resulta difícil arribar als centres neuràlgics de la persona i resulta difícil, també, repetir més d'una vegada l'agressió. La realitat, per tant, su-

pera com quasi sempre, la ficció: ni els negocis al voltant del crim són tan grans, ni els motius són tan sofisticats com llegim a les novel·les o podem veure a les pel·lícules. El mòbil principal, com feia veure sovint Sciascia en les seues novel·les, és encara la passió.

La mostra que oferim en les pàgines següents té, sobretot, un valor anecdòtic. Es tracta només dels homicidis considerats com a tals per la policia, que s'han comès a la ciutat de València al llarg de l'any 1988. Quasi tots estan ja jutjats, d'altres no s'han pogut resoldre o segueixen encara en curs d'investigació. Falten diversos homicidis comesos en ciutats la jurisdicció de les quals ostenta la guàrdia civil, llocs on, curiosament, s'han produït els crims més espectaculars i curiosos dels últims temps, com el de Guadassuar o el d'Alzira, que van ser llargament comentats per la premsa diària en el seu moment, o com aquell cas famós de la parricida d'Ondara.

L'elaboració d'un estudi exhaustiu hauria estat molt treballosa i ens hauria obligat a remuntar-nos a anys molt anteriors, a causa de la lenta marxa de la burocràcia judicial i a la diversitat d'institucions que intervenen en el tema: policia, guàrdia civil, fiscalia... La mostra, per tant, és merament anecdòtica però allisonadora, perquè els casos que presentem, amb la major part de les dades que es poden fer públiques i amb el suport d'algunes imatges que no són gens agradables però són estrictament reals, conformen una mostra absolutament esborronadora de les pitjors conseqüències que pot tenir la violència engendrada per la nostra societat.

L'edat de les víctimes oscil·la entre els 18 i els 77 anys, encara que la majoria tenia més de 30 anys i menys de 50. Són, en general, persones pobres, amb un baixísim nivell cultural i econòmic; gent que viu sola o al matge dels convencionalismes socials més arrelats, sense casa i sense família, relacionada, sovint, amb el món de la delinqüència per motius obvis. Hi ha excepcions, naturalment, però, sens dubte, els casos que presentem són la confirmació que també en aquest món sòrdid i violent, les víctimes són els més febles.

Les breus històries de les persones que van morir violentament a València l'any 88 i la descripció crua de com van ocórrer els fets ens haurien de fer reflexionar sobre moltes coses. Jo gosaria proposar-només dues: la solitud en què vivim i l'absoluta desconfiança que l'home sent, potser ja d'una manera instintiva, envers els animals de la seua espècie.

Josep Franco

